

Nr 57.

Ankom till riksdagens kansli den 4 juni 1917 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tilläggspension i visst fall till förste innehavaren av presidentbefattningen i försäkringsrådet.

I en till riksdagen avläten, till bankoutskottet hänvisad proposition, nr 27, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva,

att, därest till förste innehavare av presidentbefattningen i försäkringsrådet utnämnes person, som antingen vid utnämningen är innehavare av ämbete, med vilket för honom skulle hava följt rätt till högre pension än den honom i hans förstnämnda egenskap tillkommande, eller ock, då han tidigare avgått från sådant ämbete för fullgörande av visst uppdrag, erhållit rätt att under tiden för uppdragets utförande bibehållas vid dittills innehavd pensionsrätt, han må efter avgång från ifrågavarande presidentbefattning från allmänna indragningsstaten uppbära en mot skillnaden i pensionsbeloppen svarande tilläggspension.

Till stöd för ifrågavarande framställning åberopas utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för den 13 januari 1917, däri föredragande departementschefen anfört följande:

»I den till riksdagen innevarande dag avlättna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t i punkt 61 under sjätte huvudtiteln föreslagit riksdagen *dels* godkänna de utav mig i mitt yttrande till statsrådsprotokollet under nämnda punkt förordade förslag till ordinarie avlöningsstat för försäkringsrådet ävensom till allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande av avlöningsförmåner å samma stat, *dels ock* från och med år 1918 i riksstaten under sjätte huvudtiteln uppföra ett ordinarie anslag till försäkringsrådet å 64,300 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t under nästföljande punkt i statsverkspropositionen föreslagit riksdagen, bland annat, att för upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet under år 1918, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag av 55,000 kronor.

I förslaget till ordinarie avlöningsstat för försäkringsrådet är avlöningen till rådets ordförande och chef, vilken skulle benämnas president,

upptagen till 12,000 kronor, därav 7,500 kronor lön, 3,500 kronor tjänstgöringspenningar och 1,000 kronor ortstillägg. Utöver nu nämnda avlöningsförmåner är av det utav Kungl. Maj:t å extra stat äskade anslaget för upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet under år 1918 ett belopp av 3,000 kronor beräknat för lönetillägg åt presidenten.

Vid föredragning av denna avlöningsfråga meddelade jag min avsikt att i annat sammanhang hos Kungl. Maj:t göra framställning angående beredande under viss förutsättning av tilläggs pension åt förste innehavaren av ifrågavarande befattning, och ber jag att nu få underställa Kungl. Maj:t denna fråga.

Jag tillåter mig därvid till en början erinra, att kommittén för verkställande av utredning och avgivande av förslag angående införande av obligatorisk sjukförsäkring av arbetare m. m. (den s. k. socialförsäkringskommittén) i sitt den 11 oktober 1916 avgivna underdåniga utlåtande angående försäkringsrådets organisation och verksamhet föreslagit, att försäkringsrådets ordförande och chef skulle tillerkännas en avlöning av 15,000 kronor. Vid framläggande för Kungl. Maj:t av förslag i berörda hänseende ansåg jag mig dock icke kunna förorda, att den normala avlöningen för innehavaren av nämnda befattning sattes högre än den, som åtnjutes av presidenterna i hovrätterna och i kammarrätten, eller 12,000 kronor. Jag framhöll emellertid, att det torde bliva oundgängligen nödigt att beträffande den förste innehavaren av chefsbefattningen i försäkringsrådet vidtaga särskilda anordningar i avlöningshänseende. Den första tiden av försäkringsrådets verksamhet syntes nämligen komma att kräva alldeles särskilda kvalifikationer hos chefen. Det låge ju i öppen dag, att verksamheten under nämnda tid skulle bliva av för framtiden grundläggande betydelse för nu ifrågavarande gren av socialförsäkringen.

Vidare yttrade jag, att, om också avlöningen till chefen under normala förhållanden skulle kunna sättas till det av mig förordade beloppet, 12,000 kronor, det torde bliva nödvändigt att hava utväg att tillförsäkra förste innehavaren av befattningen något högre avlöningsförmåner, därest det skulle bliva möjligt att kunna för tjänsten förvärva en person med de särskilt framstående egenskaper, som av nyssberörda anledning måste fordras. För sådant ändamål syntes det vara lämpligt, att, på sätt skett beträffande pensionsstyrelsen, nödiga medel å extra stat ställdes till Kungl. Maj:ts förfogande för avlöningens uppbringande till det av kommittén föreslagna beloppet, 15,000 kronor.

De av mig sålunda framlagda synpunkterna blevo jämväl, på sätt av det föregående framgår, av Kungl. Maj:t beaktade.

I detta sammanhang fäste jag även uppmärksamheten därpå, att, då ifrågavarande befattnings förste innehavare kunde komma att sökas bland justitierådens eller regeringsrådets klass, det bleve nödigt tillse, att vederbörande i sådant fall icke komme att lida minskning i honom vid avgång tillkommande pension. I anledning därav syntes riksdagens bemyndigande böra utverkas, att, därest till förste innehavare av presidentbefattningen utnämndes person, som varit eller vore berättigad till högre pension än den honom i hans nämnda egenskap tillkommande, han finge från allmänna indragningsstaten uppbära en mot skillnaden i pensionsbeloppen svarande tilläggs-pension.

Med hänvisning till vad jag sålunda anfört, ber jag här ytterligare få erinra dels att justitieråd och regeringsråd äro berättigade till en pension av 8,000 kronor, medan pensionen för president utgör 6,000 kronor, dels ock att riksdagen i skrivelse den 29 maj 1911, nr 10, medgivit, att, om justitieråd eller regeringsråd avgått eller avgår från sitt ämbete för fullgörande av något av Kungl. Maj:t meddelat uppdrag, varmed rätt till pension icke är förenad, men för vilket ersättning av statsmedel utgår, Kungl. Maj:t må äga förordna, att vad i fråga om justitieråds- eller regeringsrådsämbete är stadgat angående rätt för innehavaren att erhålla pension av statsmedel mot uppfyllande av de för denna rätt honom åliggande förpliktelser skall gälla i avseende å berörda uppdrag, så länge den från sådant ämbete avgångne uppdraget innehar. Det nu ifrågasatta medgivandet synes böra göras beroende därav, att till förste innehavare av ifrågavarande befattning utnämnes person, som antingen vid utnämningen är innehavare av ämbete, med vilket för honom skulle hava följt rätt till högre pension än den honom i hans förstnämnda egenskap tillkommande, eller ock, då han tidigare avgått från sådant ämbete för fullgörande av visst uppdrag, erhållit rätt att under tiden för uppdragets utförande bibehållas vid dittills innehavd pensionsrätt.

Slutligen tillåter jag mig i detta sammanhang hänvisa till ett av riksdagen i skrivelse den 28 maj 1913, nr 159, gjort uttalande i fråga om pension för visst fall till förste innehavaren av generaldirektörsbefattningen i pensionsstyrelsen.»

Utskottet delar den av departementschefen uttalade uppfattning om önskvärdheten av att till förste innehavare av presidentbefattningen i försäkringsrådet må kunna förvärvas en person med särskilt framstående egenskaper för fyllande av den krävande uppgiften. Vid sådant förhållande och då, såsom departementschefen framhåller, ifrågavarande

befattnings förste innehavare torde komma att sökas bland justitierådens eller regeringsrådets klass, har även utskottet ansett det vara nödigt tillse, att vederbörande i sådant fall icke kommer att lida minskning i honom vid avgång tillkommande pension.

Under erinran att riksdagen numera på hemställan av sammansatta stats- och lagutskottet dels bifallit Kungl. Maj:ts förslag till ordinarie avlöningsstat för försäkringsrådet ävensom till allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande av avlöningsförmåner å samma stat, dels ock för upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet beviljat erforderliga medel, har utskottet funnit sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att därest till förste innehavare av presidentbefattningen i försäkringsrådet utnämnes person, som antingen vid utnämningen är innehavare av ämbete, med vilket för honom skulle hava följt rätt till högre pension än den honom i hans förstnämnda egenskap tillkommande, eller ock, då han tidigare avgått från sådant ämbete för fullgörande av visst uppdrag, erhållit rätt att under tiden för uppdragets utförande bibehållas vid dittills innehavd pensionsrätt, han må efter avgång från ifrågavarande presidentbefattning från allmänna indragningsstaten uppbära en mot skillnaden i pensionsbeloppen svarande tilläggspension.

Stockholm den 4 juni 1917.

På bankoutskottets vägnar:

ERNST HEDENSTIERNA.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:
av första kammaren: herrar *Hedenstierna*, *Hallin*, *Neiglick*, *Gustafsson*, friherre *Langenskiöld*, *Wickman*, *Roos* och *Östling* samt
av andra kammaren: herrar *Kristensson*, *Vahlquist*, *Berg* i Munkfors, *Söderberg* i Hobborn, *Carlson* i Herrljunga, *Lindvall*, *Jonsson* i Gumboda och *Bäcklund*.